

Motion till riksdagen 2024/25:263

av Anna Vikström (S)

Processerna för fastställande av identitet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta ytterligare åtgärder för att säkerställa korrekta identiteter, t.ex. överväga en nationell övergripande stödfunktion i id-frågor och se över Statens servicecenters uppdrag, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge berörda myndigheter ett samverkansuppdrag att identifiera och åtgärda förekomsten av falska eller felaktiga identiteter i myndigheternas register och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Processerna att fastställa, registrera och verifiera identiteter är komplexa och förbättringar måste göras kontinuerligt för att säkerställa korrekta identiteter inom en rad olika områden. Riksrevisionen har nyligen lämnat en rapport som visar på komplexiteten och i vissa fall bristerna i processerna att fastställa, registrera och verifiera identitet hos olika myndigheter: "Vem där – fastställande av identitet vid statliga myndigheter". Deras grundläggande bedömning är att myndigheternas insatser inte är tillräckligt effektiva för att säkerställa att en korrekt och unik identitet fastställs och att det kan få konsekvenser för bland annat felaktiga utbetalningar och identitetsrelaterad brottslighet.

Tidigare S-ledda regeringar genomförde en rad åtgärder och nya lagar för att förbättra förutsättningarna för identitetshanteringen i olika myndigheter. När det gäller Skatteverket gavs till exempel möjlighet att avregistrera falska identiteter, lagändringar i syfte att stärka kvaliteten på samordningsnummer, utökad skyldighet för myndigheter att underrätta Skatteverket om felaktigheter i folkbokföringen samt möjlighet att göra data-analyser i syfte att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga uppgifter i folkbokförings-verksamheten. Ett flertal regeringsuppdrag lämnades till myndigheterna för att stärka arbetet med att fastställa identitet. Tidigare regering vidtog också ett antal åtgärder för

att öka möjligheten att dela information mellan myndigheterna, och EU:s förordningar om interoperabilitet har också inneburit ökade möjligheter att dela information.

Det pågår också statliga utredningar som kan lämna förslag för att förbättra och stärka identitetshandlingen.

Riksrevisionen lämnar rekommendationer till olika myndigheter men även till regeringen. En rekommendation till regeringen är att samla nationell kompetens i id-frågor i en myndighetsövergripande stödfunktion, något som finns i några andra nordiska länder. En annan viktig rekommendation är att se över Statens servicecenters uppdrag i arbetet med att fastställa identitet. Formellt är det Skatteverket som i folkbokföringsärenden fastställer identiteten men servicehandläggare på Statens servicecenter som på uppdrag av Skatteverket utför det praktiska arbetet med att kontrollera identitetshandlingarna och att de hör ihop med personen. Riksrevisionens bedömning är att ansvaret för att utföra sådana kontroller inte är tydligt formulerat i författning eller avtal som reglerar vad som ska göras på Skatteverkets uppdrag.

Att skapa en nationell övergripande stödfunktion inom id-frågor är en åtgärd som bör övervägas och att se över Statens servicecenters uppdrag som ser ut som en av flera svaga länkar i processerna.

Ett annat viktigt område att förbättra är att ge myndigheter (polisen, Migrationsverket och Skatteverket) ett samverkansuppdrag att identifiera och åtgärda förekomsten av falska eller felaktiga identiteter i myndigheternas register, något som saknas idag.

Anna Vikström (S)